

КРУГЛИЙ СТИЛ «РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ І. ЗЯЗЮНА У ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ»

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5114>

ОТИЧ Олена Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник
відділу взаємодії вищої освіти та
ринку праці Інституту вищої освіти
Національної академії педагогічних
наук України, м. Київ, Україна

Василь Іванович КУШЕРЕЦЬ

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент Національної
академії педагогічних наук України,
голова Правління Товариства
«Знання» України,
м. Київ, Україна

Анотація. *Круглий стіл є однією з найбільш поширених і демократичних форм наукової комунікації, адже він об'єднує та урівнює всіх учасників у спільному обговоренні певної проблеми і дає їм змогу представити високонауковий академічний зміст доповіді у неформальній, вільній манері спілкування. Круглі столи можуть мати науковий, мистецький, філософський, педагогічний, психологічний, громадсько-політичний та інший зміст. Їх тематика надзвичайно різноманітна: від пошуку оптимального рішення складної наукової, освітньої чи іншої проблеми — до осмислення творчого доробку видатних представників українського народу і світової спільноти та пошанування їх пам'яті. На відзначення 85-ї річниці від дня народження визначного українського філософа й педагога академіка І.А. Зязюна Інститут вищої освіти НАПН України і Товариство «Знання» України провели 1 березня 2023 р. круглий стіл «Розвиток педагогічних ідей І. Зязюна у теорії і практиці сучасної освіти». Захід об'єднав учнів, колег, соратників, друзів і послідовників видатного Майстра педагогічної дії з різних регіонів України. Під час задушевної та водночас науково змістовної розмови було обговорено питання впливу освітньої, наукової та громадсько-політичної діяльності академіка І. Зязюна на розвиток української освіти, педагогічної та психологічної науки й піднесення соціального статусу і престижу працівників освітньої галузі.*

Ключові слова: *І.А. Зязюн, філософ, педагог, психолог; Майстер Педагогічної Дії; круглий стіл; Інститут вищої освіти НАПН України; Товариство «Знання» України.*

Іван Андрійович Зязюн (03.03.1938 — 28.08.2014) — знаний і шанований в Україні та далеко поза її межами науковець, філософ, педагог, організатор освіти: перший міністр народної

освіти незалежної Української держави, розробник Державної програми «Вчитель», творець теорії педагогічної майстерності, теоретик і талановитий практик Педагогіки Добра, керівник-

новатор Полтавського державного педагогічного інституту імені В.Г. Короленка та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (далі – ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України).

З нагоди 85 років від дня народження на пошанування пам'яті видатного Майстра Педагогічної Дії Інститут вищої освіти НАПН України спільно з Товариством «Знання» України 1 березня 2023 р. провели круглий стіл «Розвиток педагогічних ідей І.Зязюна у теорії і практиці сучасної освіти» (далі — Круглий стіл).

У заході взяли участь керівники Президії НАПН України, науковці Інституту вищої освіти, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Інституту педагогіки, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України; члени Правління Товариства «Знання» України та Київської організації Товариства «Знання» України; керівники й викладачі Київського університету ім. Бориса Грінченка, Українського державного університету ім. М.П. Драгоманова, Університету сучасних знань, Національного авіаційного університету, Київського медичного університету, Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, Херсонського державного університету, Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського, Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Миколаївського ліцею «Академія дитячої творчості», КЗ «Малобілозерська спеціалізована естетична школа-інтернат II-III ступенів «Дивосвіт» Запорізької обласної ради, Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського Полтавської обл., а також учні, колеги, соратники і друзі академіка Івана Зязюна.

Основними тематичними напрямками, запропонованими для обговорення учасникам, були:

- Постать І.Зязюна в українській філософії, науці та освіті.
- Філософсько-педагогічна спадщина академіка І. Зязюна в контексті модернізації освіти.
- Методологічні підходи І.Зязюна до дослідження педагогічної діяльності та удосконалення професійної підготовки вчителя.
- Теорія педагогічної майстерності І. Зязюна у контексті забезпечення якості української освіти.
- Розвиток педагогічних ідей академіка І. Зязюна в сучасній педагогічній науці і практиці.

Учасників Круглого столу привітав президент НАПН України та Товариства «Знання» України академік НАН України і НАПН України *Василь Кремень*, який пригадав свої зустрічі з І.Зязюном, починаючи від студентських років, часів його ректорства у Полтавському педінституті, періоду опікування українською освітою на посту міністра народної освіти та завершуючи діяльністю на посаді директора-засновника академічної наукової установи.

Президент НАПН України та Товариства «Знання» України, академік НАН України і НАПН України *Василь Кремень*

В. Кремень відзначив вагомість здобутків І. Зязюна на кожній з цих посад:

- виведення Полтавського педінституту на перші позиції в колишньому Радянському Союзі, започаткування профорієнтації на педагогічній професії, запровадження педкласів, розроблення й успішне упровадження теорії педагогічної майстерності у закладах вищої й передвищої освіти, створення високопрофесійних мистецьких колективів, що стали візитною карткою Полтавщини;
- забезпечення у дуже складний для нашої держави час успішної реалізації перехідного періоду в розвитку української освіти, що відбувся у розбудові на основі радянської спадщини національної освітньої системи;

- не просто заснування нової академічної наукової установи — Інституту педагогіки і психології професійної освіти (нині ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України), а створення його ідеологічних підвалин, на яких проросли ідеї педагогічної майстерності і Педагогіки Добра (Інститут вищої освіти НАПН України, 2023).

Такі результати стали, на думку В. Кременя, закономірним етапом у життєтворчості академіка І. Зязюна, адже він сам випромінював добро, сповідував педагогіку добра і надавав добротворчі фасилітативні основи для самореалізації його колег і учнів, які й склали його наукову школу. Тому-то академік Зязюн і посів своє почесне місце у плеяді класиків педагогіки, яких ми шануємо і чії ювілеї відзначаємо в ці дні (2 березня — 200 років від дня народження К. Ушинського, 13 березня — 135 років від дня народження А. Макаренка) (Товариство «Знання» України, 2023).

Більш розгорнуту характеристику постаті І. Зязюна як філософа, педагога і організатора освіти академік В. Кремень надав у своїй статті, вміщеній у спеціальному випуску Всеукраїнського громадсько-політичного і теоретичного журналу «Трибуна» (Трибуна, 2023, с. 6-9), присвяченого ювілею Великого Майстра, який підготували Товариство «Знання» України спільно з Інститутом вищої освіти НАПН України. У цьому випуску вміщено також статті інших учасників Круглого столу, доповіді яких представлено в цій публікації (Трибуна, 2023).

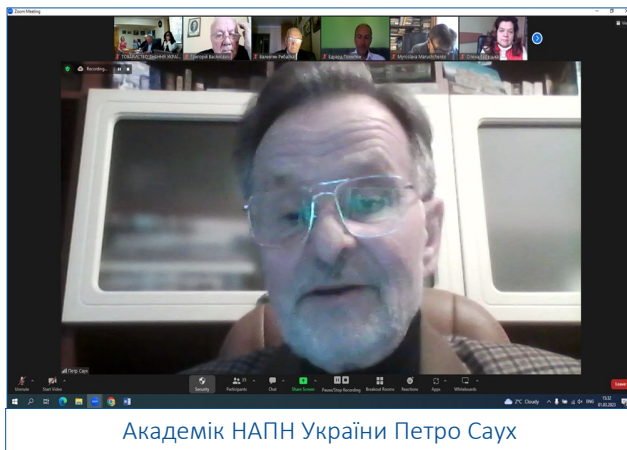
Філософському осмисленню значення Філософії і Краси педагогічної дії академіка І. Зязюна був присвячений виступ голови Правління Товариства «Знання» України, члена-кореспондента НАПН

Голова Правління Товариства «Знання» України, член-кореспондент НАПН України Василь Кушерець

України *Василя Кушереця*, який відзначив як найбільш цінне для себе, що у парадигмі філософії освіти І. Зязюна набувають важливості не лише суб'єкти педагогічного процесу, але й стосунки між ними, а також Філософія, Логіка, Аксиологія, Естетика і Етика кожної конкретної педагогічної дії, дослідження якої здійснюється з опорою на принципи «філософії життя»: онтологізму, антисциєнтизму, антропологізму (Трибуна, 2023, с. 10-11).

Любомудром філософсько-педагогічної думки назвав у своєму виступі І. Зязюна його колега-філософ — академік-секретар Відділення вищої освіти НАПН України, академік *Петро Саух*, який побачив секрет досягнення І. Зязюном свого життєвого й професійного «акме» у тому, що «максима його волі ставала максимом успіху його багаточисельного оточення: де б він не працював, які б посади не обіймав, йому завжди вдавалося створювати зони реальної свободи, де усі, хто його оточував, почували себе краще, вільніше, аніж це було деінде» (Трибуна, 2023, с. 20).

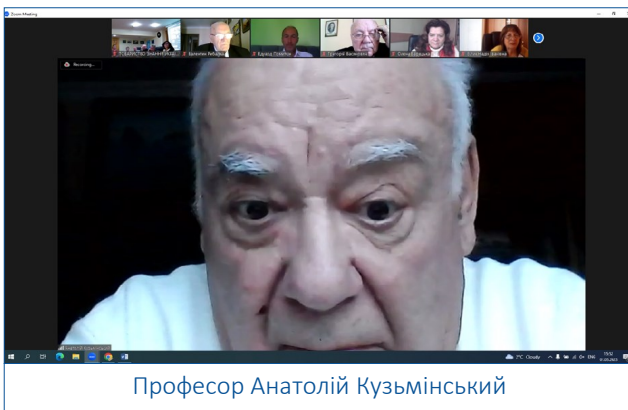

Великий інтерес в учасників Круглого столу викликали запропоновані П. Саухом три нові оригінальні підходи до вимірювання «акме» І. Зязюна, які можна кожному застосувати й до себе самого, а саме:

- три «Н» як правило досягнення «акме»: «Немає-Нічого-Неможливого»;
- три «П» як чинники досягнення «акме»: «Професіоналізм-Порядність-Патріотизм»;
- подібність оцінювання людини до дробу, де чисельник — те, ким є людина, а знаменник — те, що вона про себе думає. Чим більший знаменник, тим менша величина дробу (Трибуна, 2023, с. 20-21).

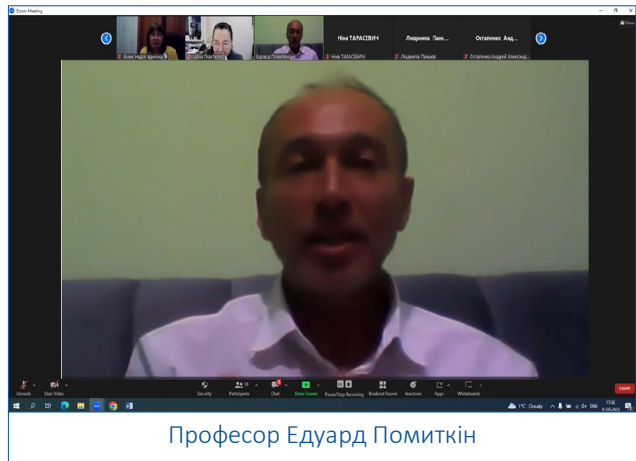
Роздумуючи над секретами впливовості, емпатійності та атракційності І. Зязюна, його близький друг, колега і учень, колишній ректор Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького,

а нині професор Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, член-кореспондент НАПН України *Анатолій Кузьмінський* вбачав їх у генетично успадкованих від батьків якостях особистості Івана Зязюна — його великому природному розумі, мудрості, душевній чуйності й чутливості та постійній, невпинній роботі його голови, серця, душі і рук. «Гострий креативний розум. Велика, відкрита, чутлива й делікатна душа. Чутливість і співчутливість до людського болю як у Спінози, філософічна мудрість, простота й розважливості як у Сковороди, кордоцентризм як у Юркевича, педагогічні, деонтологічні і гомілетичні здібності від Бога — характерні особистісні риси Івана Андрійовича» (Трибуна, 2023, с. 22). Професор Кузьмінський привернув увагу до такої особливості педагогічної майстерності І. Зязюна як сприйняття людини не лише як особистості, але і як «відкритої можливості», якій педагог-майстер має створити умови для актуалізації, не зазіхаючи водночас на її самостійність і вибір (Трибуна, 2023, с. 23).

Цю думку розвинув у своєму виступі доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України *Едуард Помиткін*, який зазначив, що актуалізація духовного потенціалу оточення була життєвим кредо академіка Зязюна. Після бесіди з ним чимало науковців усвідомлювали важливу для себе істину, приймали особливе життєве рішення, починали реалізовувати те, що раніше здавалося не під силу. За новими думками та розумінням, що розкривалися у процесі взаємодії з Іваном Андрійовичем, нерідко наставляли зміни, які для багатьох ставали доленосними (Трибуна, 2023, с. 91). Е. Помиткін наголосив, що найголовніше завдання освіти І. Зязюна вбачав не стільки у формуванні професіонала, скільки у розвитку його особистості і, зокрема, духовного світу: «Освіта має формувати не фахівця-експерта (це само по

собі важливо), а самоцінну особистість, яка реалізує себе в тій чи іншій професії, повнокровно живе в світі, переживає свою відповідальність за близьких, країну, планету. Можливо тоді прийде нове покоління політиків — не лише з капіталом, вченими ступенями і званнями, гарним знанням іноземної мови, але й з іншим духовним і душевним світом, що мислять не службово-інструментально, а в контексті цінностей і смислів людського життя і культури» (Зязюн, 2000).

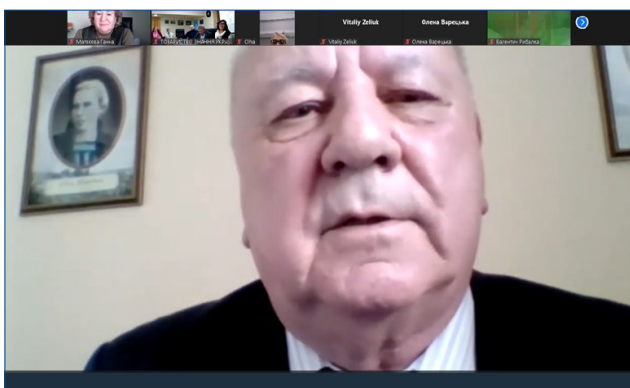

Мистецький вимір особистості й творчості І. Зязюна задали у своїх виступах доктор педагогічних наук, професор *Григорій Васянович* і голова Правління Київської організації Товариства «Знання» України, кандидат мистецтвознавства, професор *Василь Неволов*, які пригадали «післямак від емоційно пережитого й інформаційно засвоєного на лекціях-концертах Івана Андрійовича» (Трибуна, 2023, с. 89) і висловили міркування, що «в його особі Театр, як вид мистецтва ... втратив блискучого актора, але Театральна Педагогіка отримала чудового викладача-митця» (там само).

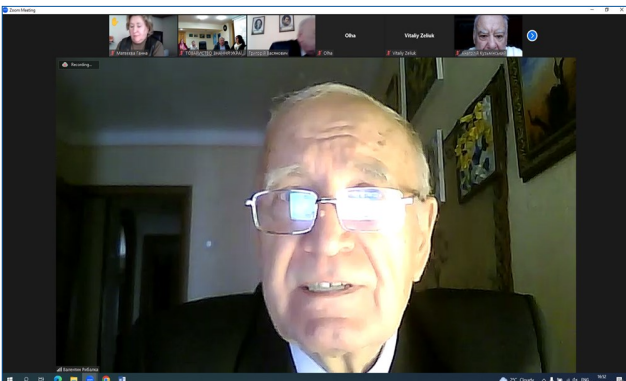
Професор Василь Неволов

Васянович Г. виокремив провідні принципи діяльності І. Зязюна (природовідповідності, культуровідповідності й опочуттєвленості освіти) і простежив у них близькість філософсько-педагогічної концепції І. Зязюна з ідеями Г. Сковороди щодо «сродної» праці, рівної нерівності та філософії серця (Трибуна, 2023, с. 53-54). Дуже органічно на цій високій ноті пролунали кант Г. Сковороди та вірш Г. Васяновича з присвятою Вчителю — Івану Андрійовичу Зязюну.

Професор Григорій Васянович

Психологічну глибину теоретичної спадщини І. Зязюна розкрив у своєму виступі доктор психологічних наук, професор, почесний академік НАПН України, провідний науковий співробітник ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України *Валентин Рибалка*. Він наголосив на глибокій психологічності праці І. Зязюна та схарактеризував структурний, функціональний і рефлексивний підходи у дослідженні педагогічної діяльності, що їх запропонував учений у своїх творах. Ці підходи відображено вже в самому визначенні педагогічної майстерності як «комплексу властивостей і якостей особистості педагога, що забезпечує самоорганізацію високого рівня його професійної діяльності на рефлексивній основі» (Зязюн, 2008). Осмислення психологічних підходів академіка Зязюна у їх взаємодії сприяло розробленню професором

Професор Валентин Рибалка

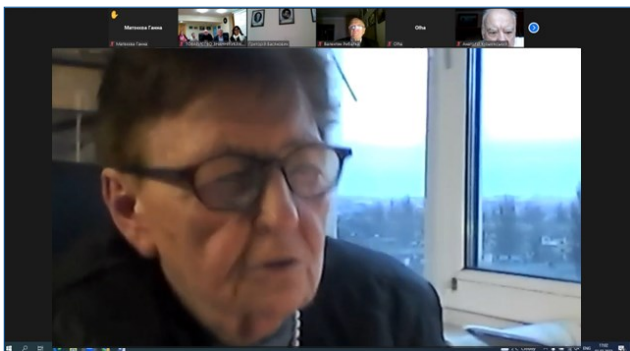
В. Рибалкою структурно-функціонально-рефлексивної моделі педагогічної діяльності, яку було схарактеризовано у його виступі та детально обґрунтовано в науковій статті в журналі «Трибуна» (Трибуна, 2023, с. 34-51).

Особистісний вимір життя і творчості І. Зязюна знайшов відображення у доповіді доктора педагогічних наук, професора, головного наукового співробітника Інституту педагогіки НАПН України *Миколи Піддячого*, який, як близький друг Івана Андрійовича, розповів присутнім, що талант І. Зязюна проявлявся в усьому, за що він брався: «У особистісному життєвому вимірі я був частим свідком приділення значної уваги і проявлення нечуваного терпіння до «надзвичайно енергійного» онука Романа, що дало прекрасні результати на шляху його розвитку, становлення і соціалізації на різних вікових етапах. Хороші результати давалися академіку засобом власних неймовірних зусиль впродовж всього життя. Наприклад, у освоєнні засобів забезпечення життєдіяльності: 1) відмінно освоїв сучасний комп'ютер; 2) у співпраці із фахівцями, що задіяні на відборі сучасного комп'ютерного обладнання, вмів визначити рівень його якості. Це дало змогу йому бути незалежним у продуктивному розробленні власних наукових праць та реалізації освітніх проєктів із 2002 р.» (Трибуна, 2023, с. 82).

Професор Микола Піддячий

Глибокий і багатогранний аналіз творчої спадщини академіка І. Зязюна здійснила у своєму виступі доктор педагогічних наук, науковий кореспондент ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України *Тамара Усатенко*, яка обстоювала думку, що «наукова та педагогічна спадщина академіка Івана Андрійовича Зязюна може слугувати точкою перетину наукових і філософських аспектів сучасних досліджень педагогічних проблем» (Трибуна, 2023, с. 55).

Доктор педагогічних наук Тамара Усатенко

Розглядаючи творчий доробок І. Зязюна з українознавчих позицій, вона звернула увагу учасників Круглого столу на те, що провідними ідеями його українознавчого філософсько-антропологічного філософування є почуття, рухи почуттів (або духовного серця) та різні форми його вияву, насамперед, добра, любові, волі, свободи, духу, духовності тощо (Трибуна, 2023, с. 55).

У своєму виступі доповідачка привернула увагу до важливих аспектів творчості І. Зязюна, як-от:

- триєдність інтелекту, афекту, волі;
- формування у суб'єктів педагогічної діяльності досвіду естетичного сприйняття;
- співдія та спільне мислення вчителя і учня;
- неперервна освіта і перенавчання вчителів;
- створення центрів педагогічної майстерності та навчально-методичних комплексів для школи;
- педагогічна наратологія — Іван Андрійович ніби прокладав дорогу до сучасних проблем наратології, посилюючи увагу до читання.

Новий поворот до читання, порівняно із загальноприйнятою класичною традицією, академік спрямовував передусім на зосередження думки щодо горизонтів попередніх і сучасних знань у тріаді: розуміння, тлумачення і застосування. Так,

у системі педагогічної майстерності рекомендується повільно і вдумливо читати; розвивати вміння виражати свої думки у письмовій формі, обґрунтовувати власну позицію (у доповідях, дискусіях і дебатах), — критично сприймати текст. Таким чином, той, хто читає підручник з педагогічної майстерності, стає справжнім співавтором й повноправним учасником досліджень автора І. Зязюна у цій царині (Трибуна, 2023, с. 55-57).

У Круглому столі узяли участь представники Полтавської гілки школи педагогічної майстерності І. Зязюна, починаючи від заочного привітання ректора Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка, члена-кореспондента НАПН України *Марини Гриньової*, виступу-спогаду про вплив І. Зязюна на життєвий шлях ректора Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського *Віталія Зелюка* — і завершуючи каскадом блискучих виступів команди педмайстрів: колишньої і теперішньої завідувачів кафедри педагогічної майстерності та менеджменту, професорів *Ніни Тарасевич* і *Олени Жданової-Неділько*; професорів *Андрія Ткаченка* і *Володимира Моргуна*, *Надії Білик*, доцента *Лариси Король* (Товариство «Знання» України, 2023). У своїх виступах полтавці висвітлили досвід успіху Полтавського пединституту, розкрили вплив на його інноваційну політику та проривні освітні досягнення дружби Ф. Моргуна й І. Зязюна.

Не оминули увагою й сучасні проблеми розвитку педагогічної майстерності. Зокрема, наголосили на тому, що ще не всі ідеї І. Зязюна реалізовано в повному обсязі, і розкрито їх не актуалізований до цього часу потенціал. Окрему увагу було приділено сучасному стану макаренкознавства в Україні та світі й зауважено, що І. Зязюн, як голова Міжнародної макаренківської асоціації, багато зробив для

того, щоб об'єктивно висвітлити педагогічний досвід і піднести постаті А. Макаренка і В. Сухомлинського у вітчизняній освіті, але, на жаль, сьогодні знову виникає необхідність захищати особистість та ідеї А. Макаренка, попри те, що він визнаний ЮНЕСКО одним з чотирьох видатних педагогів ХХ століття.

Білик Н., ділячись з учасниками Круглого столу своїм досвідом спілкування з академіком І. Зязюном, зазначила — саме він вплинув на те, що вона стала професійним редактором зnanого освітянського наукового видання, внесеного до переліку наукових фахових видань України категорії «Б», а саме журналу «Імідж сучасного педагога». Доповідачка представила випуски журналу, в яких вміщено статті І.А. Зязюна, а також публікації, присвячені його особистості і творчості (Трибуна, 2023, с. 78-80).

Як вияв надзвичайної мужності й відданості Вчителю сприйняли учасники Круглого столу участь у заході педагогічних команд Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти на чолі з проректором з науково-методичної роботи *Оленою Варецькою*, евакуйованого Херсонського державного університету разом із деканом факультету культури і мистецтв *Миколою Левченком*, Миколаївського ліцею «Академія дитячої творчості» в особі директора, кандидата педагогічних наук, заслуженого працівника освіти України *Ганни Матвеевої* та її заступниці з освітньої діяльності, кандидата педагогічних наук *Ярослави Стемковської*. У цьому сузір'ї

творчих колективів — КЗ «Малобілозерська спеціалізована естетична школа-інтернат II—III ступенів «Дивосвіт» Запорізької обласної ради, очолювана кандидатом педагогічних наук, заслуженим працівником освіти України *Яніною Овсієнко*, яка зуміла зберегти свій заклад навіть після евакуації його з окупованих територій, а також Опішнянський державний художній ліцей імені Василя Кричевського, директором якого є доктор історичних наук, заслужений працівник культури України *Людмила Овчаренко* (Інститут вищої освіти НАПН України, 2023).

Науковому осмисленню творчого доробку великого Майстра педагогічної дії та окресленню шляхів його подальшого філософського, психологічного й педагогічного дослідження присвячено виступи колишнього наукового працівника ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, кандидата педагогічних наук *Наталії Флегонтової* та адміністратора Центру вільного спілкування «Діалог» Товариства «Знання» України *Любові Лавріненко*. Н. Флегонтова поділилася з присутніми тим, що двадцять щасливих років у закладі, яким керував І.А. Зязюн, стали для неї найпам'ятнішими, оскільки подарували їй велике щастя спілкування з живою легендою — Іваном Андрійовичем Зязюном, слова, батьківські поради й наукові зауваження якого закарбувалися у пам'яті й ведуть його учнів і колег по життю, по освітянській ниві, надихаючи сіяти Добре, Розумне, Вічне і Слово Учителя (Трибуна, 2023, с. 111).

2/2023		ТРИБУНА
<p>ПЛЮВНА РЕДАКЦІЯ ІВА: АНДРІЙЧЕНКО В.Г., член-кореспондент НАНУ, академік НАН України; ВАСИЛИШКО В.Ф., заслужений журналіст України, учений секретар Товариства «Знання» України; ВОРОБІВОВА Г.І., член НСЖУ, відповідальна за випуск номеру (редактор, коректор); ПЛУШКО В.А., перший заступник голови правління Товариства «Знання» України; ГРИЩЕНКО І.М., доктор економічних наук, професор, академік НАНУ України; ГУБЕСЬКИЙ І.В., академік НАНУ, Герой України; ДЕМЧЕНКО Ф.Ф., заслужений журналіст України; ДЗВІНЧУК Д.Д., доктор філософських наук, професор, голова правління Івано-Франківської обласної організації Товариства «Знання» України; КРЕМЕНЯ В.Б., академік НАН України, президент Товариства «Знання» України, професор НАН України; КУДРЯВЧЕНКО А.Л., доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАНУ; КУЩЕРЕЦЬ В.І., голова правління Товариства «Знання» України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор; МЕХ Л.Г., президент БСФ «Юнітаєрська нідевіна»; НЕВОЛОВ В.В., професор, заслужений діяч мистецтв України, голова правління Київської міської організації Товариства «Знання» України; ПІДДІЙНИЙ В.В., член НСЖУ, (комп'ютерний дизайн, верстка, оформлення); ПІВЛЮК А.І., доктор історичних наук, професор, академік НАН України, заслужений директор Національного інституту україністики НАН України, член НСЖУ; ПІЩЕНКО О.С., академік НАН України, спів-президент Товариства «Знання» України; СОРОКА М., голова правління Київської організації НСЖУ, заслужений журналіст України; СТОПНИВ В.С., заслужений голова Комітету з державної премії України в галузі мистецтв; ЦИМБАЛЮК В.І., доктор медичних наук, академік, президент Національної академії медичних наук України.</p> <p>Всеукраїнський громадсько-політичний і теоретичний журнал «Трибуна», №2/2023р. Зареєстровано Міністерством України у справах преси та інформації: Серія КВ № 295. Підписано до друку 27.02.2023. Формат А4/200х16. Папір офсетний. Обсяг друку 9,504 ук. арж., зокр. 156 ук. арж., фарб. набір: 83 фоб. чорн. зокр. Зак. 0136403. Ціна до друку: 5777. Платити на адресу: 01150, Київ-150, вул. Велика Васильківська 57/3. Редкація журналу «Трибуна»: тел. 298-2047; e-mail: tribuna@znannya.org.ua; Надруковано у видавничій Пресі України, 02047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Учасники редакції не несуть відповідальності за зміст чужих редакційних відомостей на сторінках журналу. При передачі матеріалів посилаєтесь на «Трибуну» або «Знання», «Трибуна» 2023.</p>		
ВСУКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ І ТЕОРЕТИЧНИЙ ЖУРНАЛ ТОВАРИСТВА «ЗНАННЯ» УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ		
Виходить з травня 1965 року		
ПАМ'ЯТЬ ЗЛАДЧИКА ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗЯЗЮНА		
(З редакційного архіву) В.І. МЕНШУН Щоб збіри позаздали землі.....	3	
КРЕМЕНЯ Василь. Філософсько-педагогічна спадщина Івана Зязюна в контексті модернізації освіти.....	10	
КУЩЕРЕЦЬ Василь. Філософія педагогічної дії І.А. Зязюна і сучасна освіта України.....	12	
ЛЮБИЙ Володимир. Маєстро педагогіки.....	16	
НИЧКАЛО Нелля. Науково-педагогічне кредо академіка Івана Зязюна.....	20	
САХ Петро, Іван Зязюн: «АКМЕ» любовника філософсько-педагогічного думки.....	21	
КУЗЬМЕНЬКИЙ А.І. Щоб не забувати не залишилися нечесарками.....	26	
ГРИНІВА М.В. Іван Андрійович Зязюн про освітні чекати української нашої нашої системи.....	31	
ЗЕЛЮК В.В. Іван Зязюн у формуванні його професійного шляху.....	36	
РИБАЛКА В.В. Методичні підходи академіка І.А. Зязюна у дослідженні педагогічної діяльності та структурно-функціонально-рефлексивна модель її розвитку і формування.....	52	
ВАСИШКО В.Ф., Слово адміністратору Московського державного університету – академіку Івану Зязюну.....	55	
ХАТЕНКО Г.П. Розширення горизонтів педагога та науково-філософської спадщини академіка І.А. Зязюна.....	58	
ХОМІЧ Лідія. Іван Зязюн про практичне і концептуальне підходи до професійної підготовки вчителів.....	62	
ЖАНОВА-НЕДІЛЬКО О.Г. Іван Андрійович Зязюн: філософ, педагог, менеджер.....	70	
ЖУКОВИЧ НАДІЯ. Король Зязюна. Феномен педагогічної майстерності Івана Зязюна.....	77	
БІЛИК Н.В. Від педагогічної майстерності Івана Зязюна до професійної компетентності редактора.....	81	
ПІДДІЙНИЙ М.І. Академік Іван Андрійович Зязюн: мислитель у сучасному.....	85	
ОПІН Олена. Розвиток педагогічної дії І.А. Зязюна в діяльності Інституту вищої освіти НАН України.....	89	
НЕВОЛОВ Василь. Викладач – мислитель за покликанням.....	90	
ПЕТИКІН Едуард. Агулізація духовного потенціалу оточуючих як життєва місія академіка Івана Зязюна.....	92	
ЛАВРЕНКО Олександр. Назначення педагогіки І.А. Зязюна (1938-2014 рр.): роздуми про проблему і рішучі наміри.....	97	
ХАЙРИЛЛА В.М. Служити Україні і її народній професіоналізації.....	101	
КАРАКОЗ Сусанна. На відстані любові.....	103	
МАТВЄЄВА Ганна. В сузір'ї Івана Зязюна.....	105	
СТЕПАНОВСЬКА Ярослава. Чарівник краси педагогічної дії.....	108	
ОСІСЬКО Я.Я. Розвиток дії педагогічної майстерності та педагогічної добра академіка Івана Зязюна в мистецтві педагогічної діяльності сучасних вчителів.....	110	
РЕПЕТИЙ Світлана. Пам'яті І.А. Зязюна.....	111	
ФЕЛЕНТОВА Наталія. Учитель.....	112	
ОБЧАРЕНКО Людмила. Словник про великого українця.....	114	
АКТУАЛЬНІ ВИДАВАННЯ		
НЕВОЛОВ Василь. 14 вшестенних кроків молодіжному століттю України в смартфоні.....	116	
ТВОЇ ЛЮДИ, УКРАЇНО!		
МАРТИНКО Сергій. Письменницький злочин (Знаєшся з яким?).....	118	
ГЛЕВАЧКА Лідія. Немаси, нібито за опією та зборону, немаси слова, валяються за правду – презентація поетичної збірки Сергія Мартинка «13 віршів або бітва за ірпінський зміна світ».....	120	
ДОСЛІДЖУЄТЬСЯ ТЕМА		
НЕВОЛОВ Василь. Учитель – мислитель за покликанням.....	124	
ЦІЩЕНКО Валентина. Українська новоліття.....	122	
УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ: ПРО АКТУАЛЬНЕ		
БОЄВА Т.І., БОЖО АНАСТАСІЯ. 22 січня – день Соборності України.....	123	
БОЄВА Т.І., КОСІК В., ШАНДРАКОВА З. День студента – свято знання, молодості й оптимізму!.....	126	
ІЗ АВТОРСЬКОЇ ШУКАВКИ		
ДЕМЧЕНКО ВАЛЕРІЙ. «Лаванда», «Лаванда».....	126	

Учасники Круглого столу були єдині в думці, що до філософсько-педагогічної спадщини Івана Андрійовича Зязюна долучатиметься ще не одне покоління студентів, викладачів, учителів, учених, для яких концептуальні ідеї академіка, «педагогіка добра», «філософія педагогічної дії» стануть джерелом професійного становлення, особистісного розвитку. Життєва мудрість учено-го-філософа наснажуватиме педагогічну громадськість і наукову еліту ідеями відкритого професійного діалогу, позитивності мислення, «сродної» учительської праці (Трибуна, 2023, с. 9).

Рефлексії, роздуми та спогади друзів і колег академіка І. Зязюна висвітлено на сторінках журналу «Трибуна» (Трибуна, 2023) також у статтях першого віцепрезидента НАПН України, академіка Володимира Лугового (Трибуна, 2023, с. 12-13), академіка-секретаря Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України академіка Неллі Нічкало (Трибуна, 2023, с. 14-19), ректора Полтавського національного університету ім. В.Г. Короленка, члена-кореспондента НАПН України Марини Гриньової (Трибуна, 2023, с. 26-30), заступника директора з наукової роботи ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, професора Лідії Хомич (Трибуна, 2023, с. 58-61), головного наукового співробітника цього Інституту, професора Олександра Лавріненка (Трибуна, 2023, с. 92-97), директора-засновника Українського коледжу ім. В.О. Сухомлинського, члена-кореспондента НАПН України Василю Хайрулі-

ної (Трибуна, 2023, с. 97-100), радіожурналістки, члена Національної спілки журналістів України Сусанни Каракоз (Трибуна, 2023, с. 101-102), доцента Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидата психологічних наук Світлани Репетій (Трибуна, 2023, с. 110-111) та ін.

Інформацію про Круглий стіл «Розвиток педагогічних ідей І. Зязюна у теорії і практиці сучасної освіти» оприлюднено на сайті НАПН України (НАПН України, 2023), Інституту вищої освіти НАПН України (Інститут вищої освіти НАПН України, 2023) та Товариства «Знання» України (Товариство «Знання» України, 2023), за що приносимо щирі вдячності керівнику прес-служби НАПН України, кандидату педагогічних наук Лідії Ткаченко, старшому науковому співробітнику відділу науково-організаційної та кадрової роботи Інституту вищої освіти НАПН України Юрію Корсаку та викладачеві Київського фахового коледжу ПВНЗ «Університет сучасних знань» Володимиру Марашкіну.

Глибину педагогічних і філософських ідей академіка І. Зязюна ще не осягнула остаточно сучасна педагогіка, його праці чекають на свого дослідника, а інноваційний досвід — на гідне впровадження і продовження у сучасній українській освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Зязюн, І.А. (2000). *Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посібник* МАУП. <https://core.ac.uk/download/pdf/20054994.pdf>

Зязюн, І.А. (Ред.). (2008). *Педагогічна майстерність : підручник*. СПД Богданова А.М. https://www.pedagogic-master.com.ua/public/PM_Zyazyun.pdf

Інститут вищої освіти НАПН України. (2023, 8 березня). *Круглий стіл «Розвиток педагогічних ідей І. Зязюна у теорії і практиці сучасної освіти»*. <https://ihed.org.ua/events/kruglyj-stil-rozvytok-pedagogichnyh-idej-i-zyazyuna-u-teoriyi-i-praktytsi-suchasnoyi-osvity/>

НАПН України. (2023, 1 березня). *Круглий стіл Інституту вищої освіти і Товариства «Знання» України «Розвиток педагогічних ідей І. Зязюна у теорії і практиці сучасної освіти»*. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2960/>

Товариство «Знання» України. (2023, 3 березня). *Круглий стіл «Розвиток педагогічних ідей І. Зязюна у теорії і практиці сучасної освіти»*. <https://bit.ly/3LK50L9>

Трибуна. *Всеукраїнський громадсько-політичний і теоретичний журнал Товариства «Знання» і Національної спілки журналістів України*. (2/2023). <https://znannya.org.ua/index.php/okremi-statti/4128-tribuna-2-2023>

ROUNDTABLE DISCUSSION: DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL IDEAS OF I. ZYAZYUN IN THE THEORY AND PRACTICE OF MODERN EDUCATION

Olena Otych

DSc in Pedagogy, Professor, Chief Researcher of the Department of Interaction of Higher Education and the Labor Market, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Vasyl Kusherets

DSc in Philosophy, Professor, Corresponding members of the NAES of Ukraine, The Head of Association "KNOWLEDGE" of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *A roundtable is one of the most common and democratic forms of scientific communication, as it brings together and equates all participants in the joint discussion of a certain problem and allows them to present the highly scientific academic content of the report in an informal, free manner of communication. Roundtables can have scientific, artistic, philosophical, pedagogical, psychological, socio-political, and other content. Their topics are extremely diverse: from finding an optimal solution to a complex scientific, educational or other problem, to understanding the creative work of prominent representatives of the Ukrainian people and the world community and honoring their memory. In honor of the 85th anniversary of the birth of the outstanding Ukrainian philosopher and educator Academician I. Zyazyun, the Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine and the "Knowledge" Society of Ukraine held a roundtable discussion "Development of Pedagogical Ideas of I. Zyazyun in the Theory and Practice of Modern Education" on March 1, 2023. The event brought together students, colleagues, associates, friends and followers of the outstanding Master of Pedagogical Action from different regions of Ukraine. During a heartfelt and at the same time scientifically meaningful conversation, the participants discussed the impact of Academician I. Zyazyun's educational, scientific and socio-political activities on the development of Ukrainian education, pedagogical and psychological science, and raising of the social status and prestige of workers in the education sector.*

Keywords: *I. Zyazyun, philosopher, pedagogue, psychologist; Master of Pedagogical Action; roundtable; Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine; "Knowledge" Society of Ukraine.*

Дата публікації: 1 травня 2023 р.